

MOTION

Re: The State-wide Sathyagraha launched by the people of Mysore State against the setting up of a proposed One-man Commission in respect of Mysore-Maharashtra Border.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ತಮ್ಮ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಬೇಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶ ಏನು ಎಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಗಡಿಗಿ ಸಂಬಂಧಪಡದೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಬೆಳಗಾವಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟು ಆಗ್ರಹ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವರು ಬೇಡುವುದರ ಬಿಚಿತ್ಯ ಏನು ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮೂರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗೋಳಕವಾಗಿ ಈಗಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕ ಗೋವಾ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಈ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಎಂದು ನೀವೂ ನಾವೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಜೀವಂತವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಎರಡು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎಂದರೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಗಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಗೂ ಗೋವಾ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದು ಪದೇ ಪದೇ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗೋವೆಯನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ತತ್ಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಈಗಿನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರದ ಬೇಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಗೋವೆಯನ್ನು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರಿಂದ ನಾವು ಪಡೆದುಕೊಂಡಾಗ ಗೋವೆಯ ಜನತೆಗೆ ಒಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಾಗೂ ದಿವಗಂತ ಶ್ರೀ ನೆಹರೂ ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇನ್ನು 10 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ವಿಲೀನವಾಗತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಾವು ಎತ್ತುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈಗ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು, ಅವಶ್ಯಕ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಶ್ರೀ ನೆಹರೂವರು ಹಾಕಿದಂಥ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅವರು ಕೊಟ್ಟಂಥ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನಾವು ಮುರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ, ಗೋವೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಹಾಗೂ ಮರಾಠಿ ಮುಖಂಡರ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾದ ಶ್ರೀ ಬಾಂದೋಡ್ಕರ್ ಅವರು ಪದೇ ಪದೇ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಉಪವಾಸ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

[Mr. DEPUTY SPEAKER in the Chair.]

Sri B. P. KADAM (Karwar).—Is he entitled to criticise a person who is not in the House ?

Sri G. V. GOWDA (Palya).—He is referring to what Mr. Bhandodkar said namely, he would undertake a fast.

MR. DEPUTY SPEAKER.—Many times it has been brought to the notice of the Members that we should not criticise other Governments. More so, we should not bring in persons, by their names. It is not proper that we should criticise persons who are not here to defend themselves. It does not look nice.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜೆ. ದೊಡ್ಡಮೇಟಿ (ರೋಣ್) ಎರಡನೇ ಸರ್ಕಾರ ಟೀಕಿಸಬಾರದು ಎಂದರೆ, ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಟೀಕಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸೂಚನೆ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಅದು ನನ್ನ ಗಮನದಲ್ಲಿದೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಹೆಸರನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಅಕ್ರಮ ನಡವಳಿಕೆ ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸುವುದಾದರೆ ಅದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—He has only raised a point of order.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಗೋವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏತಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಈಗ ಅಷ್ಟೊಂದು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಜ್ವಾಲಂತವಾಗಿ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ? ಯಾರೋ ಇದನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಅದರ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಸೂತ್ರಧಾರಿಗಳು ಯಾರು? ಕೊಟ್ಟಂಥ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಏನು ಆಯಿತು? ಈ ಕ್ಷಣವೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಬಲವತ್ತರವಾದ ಕಾರಣಗಳು ಇರಬಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹುಡುಕಿ ನೋಡಿದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳು ಇವೆ, ಯಾವುದೋ ಒಬ್ಬ ಮುಖಂಡರ, ಕೆಲವು ಜನರ ಸ್ವಾರ್ಥ ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರತು, ಗೋವ ಜನತೆ ಅಥವಾ ಗೋವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಈ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ವಾದದಲ್ಲಿ, ಈ ಅವಸರದಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮೇಲಾಗಿ ಇವೊತ್ತು ಗೋವಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ನೀವು ನಮ್ಮನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದೀರಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸ್ವತಂತ್ರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು. “You have conquered us, but you have not liberated us” ಎಂದು ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಅಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಾದ ಮಾತು ಅಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೂ.....

Sri B. R. SUNTHANKAR (Belgaum City).—On a point of order. The Hon'ble Member Mr. Gopala Gowda is referring to the Goa question. May I know whether this motion includes the issue of Goa and whether a reference to Goa and Goan affairs is relevant.

Sri G. V. GOWDA.—The resolution is wide that anything and every thing can be brought in. Merger of Goa and bifurcation of Goa, all those things are there. Further, Goa happens to be a border of Mysore and it can be referred to.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—There is no point of order in it. It can be incidentally referred to.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—400 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಉಳಿದಂಥ ಜನತೆಗೆ ತನ್ನ ನೆರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ, ಭಾರತದ ಜನಜೀವನದ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಅವರು ಭಾರ ತೀಯರು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನಾವು ಗೌರವಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಅವನರ ಮತ್ತು ಒತ್ತಾಯಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಕೇಂದ್ರದ ಮೇಲೆ ತಂದು ನಮಸ್ಕ ಜ್ವಾಲಂತವಾಗಿದೆ, ಸಜೀವವಾಗಿದೆ, ಇವಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು, ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ಯುದ್ಧ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, 4 ಕೋಟಿ ಜನರು ಅಂದೋಳನ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಕನ್ನಡಿಗರು ಮಾಡಿದುದಕ್ಕಿಂತ 10ರಷ್ಟು ಉಗ್ರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ನಾವು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ, ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸವಾಲನ್ನು ನಮ್ಮ ಮರಾಠಿ ಸ್ನೇಹಿತರು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಮತ್ತು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಅವರು ಕೇಂದ್ರದವರ ಮೇಲೆ ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಒಂದು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಖಂಡಿಸಬೇಕು, ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಈ ಒಂದು ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮಣಿದು ಒಂದು ದುಡುಕುತನದ ನಿಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ನಾವು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನು ಈ ಹೋರಾಟ ಕೇವಲ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಅಥವಾ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಗಡಿ ಎಡದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹೋರಾಟವಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ, ಇದು ಇಡೀ ಕರ್ಣಾಟಕ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ನಡೆದಿದೆ. ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಮಣಿದು, ಅವನರವಾಗಿ ಈ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಅಥವಾ ಶಾಸನಾಂಗವನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡದೆ, ಅಥವಾ ಯಾರು ಯಾರನ್ನು ಆಧಿಕಾರಬದ್ಧವಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ, ಅವರು ಯಾರನ್ನೂ ಕೇಳದೆನ್ನೇ, ನಾವು ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಅಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವಂತಹ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಇದು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಸಮಾಧಾನಕರವಾದುದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆ ರೀತಿ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಅಯೋಗವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಜನತೆಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ, ಮತ್ತು ಆ ಒಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನಾವು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ನಿಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅದು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ)

ಎಂದು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಆಯೋಗವನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವ ಮೊತ್ತನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಕ್ಯಾಬಿನೆಟಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಮೇಲೆ ಅರ್ಥಾತ್, ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪಾಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಿಲುವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಸೂಚನೆ ಬಂದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಲುವನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಬೇಕು, ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಕೈ ಬಲಪಡಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮೊತ್ತು ಸಹ ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಇಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಂಶ. ಈ ಹೋರಾಟ, ಚಳುವಳಿ ಅಥವಾ ಆಂದೋಲನ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳಗಾಂ ಜನರಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ನಾನು ನನ್ನ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಪಕ್ಷದ ಭೇದ ಭಾವಗಳನ್ನು ತೊರೆದು, ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂಥ ಶ್ರೀ ವಾಲ ಚನ್ನಪ್ಪನವರು, ಜಿ. ವಿ. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿಯವರು ಮತ್ತು ಪಂಡಿಗಾಮಿಯವರು ಇತ್ಯಾದಿ ಜನರು ಮುಖಂಡತ್ವ ವಹಿಸಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು; ರೈಲನ್ನು ತಡೆದರು, ಹಾಗೂ ಇನ್ನೇನೋ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು ಮತ್ತು ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾದರು, ಇದು ಎಲ್ಲಾ ತೀವ್ರವಾಗಿ ನಡೆದ ಮೇಲೆ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮತ್ತಿತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಅದೇ ಸ್ವರೂಪದ ಚಳುವಳಿ ನಡೆದು, ಬಹಳ ಜನರು ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಎರೋಡ್ ಪಕ್ಷದ ಜನರು ಕೂಡ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ನೇರವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸದೆ ಇದ್ದರೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಈ ವಿಷಯದ ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತು ಇತರ ರೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟು ದೇಶದ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ದೇಶದ ಜನಜೀವನ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಏನು ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದಂತಹ ಜನರಲ್ಲಿಗೂ ನನ್ನ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಶ್ರೀ ಜಿ. ವಿ. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿಯವರ ಮತ್ತೆ ಇತರ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದಂತಹ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕರ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯರ ಶಕ್ತಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಕಾಲ ಬಂದೊದಗಿದೆ. ಈಗ ಅವರು ಹೇಳಬಹುದು, ಏನೆಂದರೆ “ನಾವು ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಹೋರಾಟದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ; ನಾವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮುಖಂಡರ ಹಿಂದೆ ಹೋಗತಕ್ಕವರು” ಎಂದು. ಆಗ ಆ ವರ್ತಮೆಯಿಂದ ಪುನಃ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಮೇಲೆಯೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಳಂಕ ಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಇಷ್ಟರವರೆಗೆ ಮಾಡಿದಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಹೋರಾಟ ನಿರರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅದು ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಹೋರಾಟ ಎಂದು ನಾವು ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಕಾದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಅನಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ನಾಡಿನ ಹೊರಗಡೆ ಇರತಕ್ಕ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅನಕ್ಕಿ ಇದ್ದರೆ, ಹೋರಾಟವನ್ನು ಆರಂಭ ಮಾಡುವಾಗ ಯಾವ ರೀತಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪಕ್ಷಾತೀತವಾಗಿ ತಾಳು ನೋಡಿ ಧುಮುಕಿದಿರೋ, ಅದೇ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆ ಹರಿಯುವ ತನಕ ನೆರೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಮಣಿಯದೆ ಕೇಂದ್ರದ ನೂಚನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪಡೆಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆಂದೋಲನ ಆಗಬೇಕು, ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು. ಅವುಗಳಿಗೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತೆ ನಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಮನೋಭಾವ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು, ಅದರ ದಾವಣಗೆರೆಯ ಚುನಾವಣಾ ಸಮಿತಿ ಆಯೋಗದ ಪರಾಭವ ಇವುಗಳಿಗಲ್ಲಾ ಅದ ಮೇಲೆ ಬಹುಶಃ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯ ಭವಿಷ್ಯವು ಬೇಗನೇ ಈ ಮುಖಂಡರ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಾಗೆ ಆದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಕಳೆದ ಹತ್ತ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಜನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರೋ ಹಾಗೆ ಆಗಿ ಪುನಃ ಜನರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಭಂಗವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎನ್ನುವ ಮೊತ್ತನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನರ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಏಕಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಾಳತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ ಮತ್ತು ಸಾಧುವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಆಳುವ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತೆ ಜನತೆಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಹಿತ ಮತ್ತು ಇರತಕ್ಕಂತ ಸರ್ಕಾರ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯತಕ್ಕಂತಹ ಹಿತ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರದೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದು ಏನೇ ಇರಲಿ, ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಇಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗರು ಕೈಬಿಡಲಿ ಅಥವಾ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲಿ, ಎರೋಡ್‌ಪಕ್ಷದವರು ಇದನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನೂ ಕೂಡ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The House will now rise and meet again at thirty minutes past Ten of the Clock.

The House adjourned for Recess at Ten of the Clock and re-assembled at Thirty Minutes past Ten of the Clock.

[Mr. SPEAKER in the Chair].

Mr. SPEAKER.—Sri Gopala Gowda may conclude. There are other members who are pressing me and I find time is short. Mr. V. S. Patil

Sri V. S. PATIL (Belgaum I).—I require a couple of hours.

Mr. SPEAKER.—Not that I object. In fact, my idea is that as many as possible should express themselves fully. But at the same time, long speaking and fulness is different.

Sri V. S. PATIL.—So far as the present session is concerned, I presume that it is only for this object that this session has been called—apart from the other work that is put up by the Government—So fully time must be given for this subject and every member who wants to express his views should be given full opportunity.

Mr. SPEAKER.—So far as the Speaker is concerned, as to what time is to be given, he will be guided by the Business Advisory Committee. The Chair will have no hand in saying that time should be cut down. But what has been allotted must be fruitfully employed by co-ordination by the members. If co-ordination is lacking, the Chair is not to be blamed. I have said it yesterday. In fact, it is not necessary for me to say at all. If members do not co-ordinate, what can I say? Or I must put a time limit. There is no other control in my hands. Sri Gopala Gowda may kindly conclude.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ, ಅನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಆಳುವ ಪಕ್ಷ ತಮ್ಮ ಉಲುವನ್ನು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆ ಮಾಡ ಬೇಕು. ತಮ್ಮ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕೆ ರೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳೇನೆಂಬದನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮುಖ್ಯ ವಾಗಿ ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರತಕ್ಕ ಸಮಸ್ಯೆ, ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣಾ ಆಯೋಗದವರು ಕೊಟ್ಟ ವರದಿಯ ಮೇರೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನವರು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಕಾನೂನುಸೃಷ್ಟಿಕಾರ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರತಕ್ಕ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು, ಒಂದು; ಎರಡನೆಯದು, ಕಾರಣಾಂತರವಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ಉಳಿದಿರತಕ್ಕ ಭಾಗಗಳನ್ನು ನಾವು ಬೇಡಿ, ಕಾನೂನು ಬದ್ಧವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಈ ನಾಡು ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮತ್ತು ಗಡಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಇರುವ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಜನರು ಕನ್ನಡದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ, ನಾವು ಕೇಳದೆ ಇದ್ದರೂ ತಾವೇ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ)

ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಸಲಹೆ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾದ್ದು. ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಅವರ ಸಲಹೆಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ದೇಶ ಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಕೇವಲ ಕೆಲವರು ವಾದ ಮಾಡಬಹುದು—'ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ನೀವು ಸಿದ್ಧರಾಗಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲದೆ ಬರುವ ಭಾಗಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದೀರಿ—ಈ ಎರಡು ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತೀರಿ' ಎಂದು. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ—ಈ ಗಡಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ೯೪ರ 35-40 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆದು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಿ ಈ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತಂದಾಗ ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತರರಾಯಿತೆಂಬುದು ತಿಳಿದಿದೆ. ಅಕ್ಕಲ ಕೋಟಿ, ಜತ್ತು, ಸೋಲಾಪುರ—ಇವು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದುವುಗಳೇ. ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಬಿದರೆಯ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಡಕಶಿರ, ಆಲೂರು, ಅದವಾನಿ—ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸೋಣ. ಅವು ಕನ್ನಡದ ಭಾಗಗಳೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸಂಶಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲವು ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕವಿಂದ ಬಳ್ಳಾರಿ, ಅದವಾನಿ—ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಅಂಧಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಾಗಿ ತ್ತೆಂಬುದು ತಾವು ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ. ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವಕ್ರರೇಖೆ ಬರುತ್ತದೆ ನೋಡಿ! ಇಂಥ ವಿಭಜನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆದ್ದು; ಅವೆರಡು ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದು ನ್ಯಾಯವೆಂಬುದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲ ಮನಗಾಣಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ, ಮದ್ರಾಸಿನವರು, ನಮಗೂ—ಕರ್ನಾಟಕದವರಿಗೂ ಏನೂ ವಿವಾದವಿಲ್ಲವೆಂದು ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿದಂತೆ! ಹೊಸೂರು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ಆ ಜನರು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಏಕೆ ಉಳಿಸಿದ್ದಾರೆ! ಅಲ್ಲದೆ, ಸೇಲಂ, ಕೊಯಮತ್ತೂರು ಮತ್ತು ನೀಲಗಿರಿ—ಇವುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ನಾವೂ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ತೀರಾ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೇಳುವಂತೆ—ಕೇಳುವುದಾದರೆ, ಅವೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ನಮ್ಮ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿವೆ, ಅಷ್ಟೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಾಳವಾಡಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅಮೇರಿಕಾ ಸರಗೋಡಿನ ವಿಚಾರ ಬೇರೆ ಇದೆ. ನಾವು ಏಕಸದಸ್ಯ ಅಯೋಗವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರೆ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ವಿವಾದವನ್ನು ತಡೆದಂತಾಗುತ್ತದೆಂದು ಯಾರೋ ಹೇಳಿದರು. ಆ ವಾದ ಸಮಂಜಸವಲ್ಲ. ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕೇರಳದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ಹೊತ್ತು ಹೇಳಬಹುದು—ಇಲ್ಲಿ ಜನತೆಯಿಂದ ಅರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ಕಾರ ಇಲ್ಲ ಎಂದು. ಆದರೆ ಹಿಂದೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರವೂ ಇತ್ತು; ನಂತರ ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟ್ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪಿ. ಎಸ್. ಪಿ. ಸರ್ಕಾರ ಎರಡು ಇದ್ದುವು. ಅವೆಲ್ಲದೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ; ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡು ಕನ್ನಡದ ಭಾಗವೆಂದು ಅವರೂ ಹೇಳಿ ಆ ಭಾಗವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳು ಮತ್ತು ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಆಗಿವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಇಷ್ಟೇ: ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆಯು ಏಕ ಕಂಠದಿಂದ ವಿರೋಧಿಸುವುದರಿಂದ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಅಯೋಗ ನೇಮಕ ಸಮರ್ಥನೀಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತ್ತಡದಿಂದ ಅವರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಮಣಿದು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಅಯೋಗ ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಾಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕೈ ಬಿಡಬೇಕು. ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶ ವಿವಾದಗ್ರಸ್ತ ಪ್ರದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಬಗೆಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೂತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಎರಡು ಕಡೆಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಬಗೆಹರಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಉಚ್ಚ ಮಟ್ಟದ ಅಯೋಗ ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ವಿವಾದಗಳನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಪಡೆಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸೂತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು ಸಮಂಜಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಗರು ಒಟ್ಟು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಬೇಡುವಂತೆ ಕೊಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಅಡ್ಡ ಕನ್ನಡ ಭಾಗ ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹೊರಗಡೆ ಉಳಿದಿವೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಆಶೆ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಈಡೇರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾಸರಗೋಡು ನಮಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಗಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ನುಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಾವಸ್ಥೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ನಾವು ಪಡೆಯಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಈ ಜನ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು

ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರ ಈ ಒಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಗಾಲ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಶಿಸುತ್ವೇನೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷ ತನ್ನ ಹಿತಾನುಕ್ರಿಯೆನ್ನು ರಾಜ್ಯಕೀರ್ತಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಶಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಹೋರಾಟದ ಪರಿಣಾಮ ಹರಿಹರ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಆಯಿತು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ಅಂಗೀಕಾರವಾದ ನಂತರ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರ ಒಂದು ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದು ಬಂಡವಾಲೆಯವಾದುದು. ಪೊಲೀಸರು ನಡೆಸಿದ ಕ್ರೂರವಾದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಕೂಡಲೇ ಒಂದು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಚಾರಣೆ ಆರಂಭಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರ ವಾದವನ್ನು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಿಂದ ಅದು ಹೇಗೆ ಸಮರ್ಥನೀಯವಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರದವರು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಮಾತ್ರ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರಕಾರದವರು ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ ಬಗ್ಗೆ 70-80 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಜನ ಇದ್ದಾರೆಂದು ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರುವ ಹಾಗೆ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮರಮಾಟ ತಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆ ಸರಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದು ಬಂಡವಾಲೆಯವಾದುದು. ಇದನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮಗೆ ಸೇರಬೇಕಾದ ಪ್ರದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಪ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲ ಉಂಟು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರ ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಕರೆಸಿದ್ದರು. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಅವರು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಾತುಕತೆ ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಬಹು ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂಥಾ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರದವರು ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಶಾಸನ ಸಭೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಕರೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಾವು ಇಂದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರಾಜ್ಯದಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇವೆ. ಎಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಗಹನವಾದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯಮಾಡಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು ಬಹಳ ವಿಷಾದಕರ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಚಳವಳಿ ನಡೆದಾಗ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೂಡ ಶಾಸನ ಸಭೆ ಕರೆದು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ನಿಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲ. ಏನೋ ನೆಪ ಕೊಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಹಾಕಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆ ಕರೆದು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಈಗ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಬಂದಿದೆ. ಇಂಥ ತಪ್ಪು ನಡೆಯಬಾರದು. ಇಂಥ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಭಾವನೆ ಸಲ್ಲದು. ಈ ಸಭೆ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಮಹತ್ವದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗರು ತಮ್ಮ ಮುಖ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಅದರ ಹೊಣೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆಗತಕ್ಕಂಥ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದವರೇ ಆಗಲಿ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಒತ್ತಡ ತರಲಿ ಏಕೆ ಸದಸ್ಯ ಅದೋಗಿ ನೇಮಕ ಕೈ ಬಡಬೇಕು. ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಉಚ್ಚ ಮಟ್ಟದ ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಇಷ್ಟು ಬಗೆಹರಿಯಲಿ, ಮಿಕ್ಕಿದ್ದು ಆಮೇಲೆ ನೋಡೋಣ ಎಂದು ಮಾಡುವುದು ವಿಷಾದಕರ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕರ್ನಾಟಕದೊಳಗೆ ಯಾವೂ ಕೆಲವು ಉಂಟಾಗಿದೆ ಅದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರಗಳು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ)

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಅಯೋಗದ ನೇಮಕವನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಾಕೋಣ, ಚುನಾವಣೆಯ ನಂತರ ಮಾಡೋಣ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ಅಷ್ಟು ದಿವಸ ಮುಂದೆ ಹಾಕೋಣ ಎಂದು, ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮಾತನಾಡಬೇಕು, ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಒಂದು ನೆಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಿ, ಜನತೆಯನ್ನು ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಜನಜೀವನದ ನಿತ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಸಿ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಅದು ಅಪಚಾರ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು. ಒಂದು ದಿಟ್ಟ, ನಿಲುವನ್ನು, ಒಂದು ಸರಿಯಾದ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ವಾದ ನಿಲುವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ, ಸ್ವಾಮಿ.

MR. SPEAKER.—Before I call upon anybody else, I must share one interesting remark made by Sri A. J. Dodameti that the Speaker goes on ringing the bell and no attention is paid. The hon'ble member must remember that if I have not fixed time limit, I cannot ask the member to resume his seat. If the House wants me to put a time limit, I can do so. Otherwise it will go on for any length of time.

Now, with regard to the procedure to be followed, I have already mentioned that the amendment supposed to have been moved, is somewhat in a state of flux. I have received notice of two substantive motions. I suppose the hon'ble member who has given it, would have studied thoroughly because I find it is one of the most delicate situations that arise in the context. If I will have to enforce the wording of rule 279 it does not necessarily provide for a debate on the substantive motion. The difficulties must be thought of. If any one wants to give me guidance, I invite it.

SRI K. S. SURYANARAYANA RAO (Mysore City).—Sir, yesterday my amendment was there and the learned Chair called me to move the amendment. At that time though I had little doubt about it, I had before me rule 281 which says that an amendment shall be relevant to and within the scope of the motion to which it is proposed. So the motion before the House was the one that is moved by the Leader of the Opposition. Therefore when that motion was before the House under rule 281, I think it was within the right of the members that an amendment could be moved. Therefore an amendment was moved at this stage. The amendment was moved and the learned Speaker said that the amendment and the motion were before the House.

MR. SPEAKER.—A point of order was raised.

SRI K. S. SURYANARAYANA RAO.—Yes. It was only subsequently that Sri V. S. Patil raised a point of order. At that stage you were pleased to occupy the Chair and the rest are there.

I had a little doubt about it myself. Therefore, I sent a substantive motion under rule 279. Under rule 279 unless a member moves a substantive motion in the appropriate time to be approved by the Speaker and the vote of the Assembly shall be taken. Therefore the substituted motion was a substantive motion and is admissible but only it needs the approval of the Speaker. I am seeking the approval of the Speaker on the ground

that the problem is agitating in the minds of the public, there have been a lot of agitation, as many as 46 members have participated and have courted arrest. Not only that; they had expressed desire to give up membership of the Legislature as a measure of protest, including a few ministers. The hon'ble Minister for Local Self-Government and a few other ministers—even the Food Minister—have offered to resign. That shows the tempo in the State and the feelings of the public and this feeling was channelised in a non-violent agitation that went on for two months and it also resulted in the firing. Of course some people took advantage of the situation and wanted to divert the peaceful agitation into wrong channels. Therefore, I seek the indulgence of the Chair to permit me to move the amendment because it is in the fiteess of things and it is for the august House to express an opinion without which the Central Government cannot take a decision. The authoritative view of this House is very necessary. Otherwise tomorrow hundreds of organisations which are taking up this question and decisions and say they oppose. When everybody other than the legislature expresses opinion, then there will be a feeling that the whole country except the legislature seems to be agreed to oppose the appointment of one-man commission. Therefore, it is but proper for the House to express its opinion. In this connection I would like to quote one instance. That is, we had a similar situation in the Lok Sabha. What happened there was, it was a discussion on a motion moved by the Prime Minister on the report of the Chagla Commission. There was a little discussion whether the Prime Minister was right in reserving his right to move a substantive motion at a later stage. Whatever it is, a substantial motion was moved by the Prime Minister after moving an identical motion as in this House. Then the question arose whether the amendments of the substantial motion and substituted motion can be given notice of and what should happen to them. I will read a few quotations from the rulings of the Chair which would enable us to come to a conclusion whether or not to allow amendment and the substantial motion. The Lok Sabha Speaker says that in such matter which are burning problems of the day we must not be guided by strict rules of procedure. The substance of the sentiments and the ideals behind them should be taken into account and whatever technicalities there are, have to be put aside. Therefore, he admitted all the amendments moved to the original resolution and they were taken up. The Lok Sabha Speaker said :

“Besides the substitute motion moved by the hon. Prime Minister, now now, I have received notices of 18 substitute motions. They come from the other side and this comes from the right side. I do not find any difference. (*Interruptions*) All that can be complained of is that they do not have sufficient notice of this motion. It will be circulated now. All those amendments or substitute motions given by the hon. Members here will be treated as substitute motions for that motion. Therefore, there would not be any difficulty at all except the question of notice and I waive notice.”

(SRI K. S. SURYANARAYANA RAO)

11-00 A.M.

Therefore, the Speaker of the Lok Sabha has allowed all these motions to be moved. At the end of the day, all the substitute motions and the amendments were moved and the debate continued the next day. The amendments were put to vote and they were either accepted or rejected. In these circumstances, I earnestly appeal to the Chair to consider all these things and allow me to move the motion today. If we allow this matter to go through as it is, it will be talked over and there will be no finality at all. It is but proper that we have an opportunity to express ourselves definitely on this matter and to express our opinion it is but right that should be allowed to move the substitute motions and amendments.

SRI V. S. PATIL.—I would like to know whether there is a rule in the Lok Sabha corresponding to our Rule 279.

SRI K. S. SURYANARAYANA RAO.—Rule 342 of the Rules of Procedure of the Lok Sabha is the corresponding rule.

SRI G. V. GOWDA.—Sir, the House is aware and everybody is aware that the State-wide agitation started and the sastyagraha was launched as a consequence of the proposal to appoint one-man commission. This is known to everybody. Why did the demonstrators agitate? Because there was a proposal to appoint a one-man commission to consider the so-called dispute between Maharashtra and Mysore. So, the very intention of demonstration or agitation was against the proposal to appoint a one-man commission. (*Interruption*). If my friend Doddametti says that it is not the intention of the agitators, I am helpless. The substitute motion of Sri Ganji Veerappa says that this House approves the stand taken by the State Government in this behalf. What is the stand taken by the Government in this behalf is not known. It is not known officially whether the Government has taken any stand to welcome or approve the decision of the Government of India in case it is going to appoint one-man commission. Unless Sri Ganji Veerappa positively asserts that this is the stand taken by the Government, we are not in a position to approve of it. As to the definite stand the Government has taken, it is too vague and in that light Sri Ganji Veerappa's motion cannot be treated as a substantive motion. Secondly, it nullifies the spirit of the motion that is before the House. The very intention is to disapprove the proposed action of any organisation to have a one-man commission appointed. This motion does not seek to take any vote on that question. The substantive motion of Sri Suryanarayan. Rao seeks to amplify the motion before the House so that we can take a decision on the matter. Therefore, my submission is that unless there is a positive stand of the State Government which a motion wants the House to approve of, it cannot be a substantive motion. Therefore, Sri Ganji Veerappa's motion is out of order and it cannot be admitted.

Mr. SPEAKER.—With regard to the merit of the debate that is likely to ensue, if it is admitted. I am not concerned. I am concerned with regard to the other points raised by Sri G. V. Gowda whether there is enough matter for a substantive motion, whether there is any definite data, what exactly is the position with regard to the factum or otherwise of the appointment of one-man's commission or change of boundaries or the procedure to be followed or the legality of it and all those things. The House will recollect that I said that the matter is one of supreme importance. With regard to the importance of the matter, nobody in the House minimises it. But what is the stage of the importance, whether it has been dealt with in proper quarters by the Government, who is to move under any of the provisions of the Constitution or States Reorganisation Act or any special enactment—these are all facts about which my knowledge of reading papers is not one on which I should place any reliance. All that has appeared with regard to certain statements made by certain persons, I do not know what exactly is the position between the State Government and the Central Government. All that can come after I hear perhaps the Hon'ble the Chief Minister. Therefore the question of relevancy that has been strongly put forward by Sri G. V. Gowda is a thing which is agitating my mind, how far a motion of the type which is now before the House or the kind of substantive motion can be said to be proper. Because that is exactly why it is provided in Rule 279 that it must be in the wording to be approved. Otherwise no resolution or motion requires my approval with regard to the wording and it is necessary for the members themselves to fit the wording within the rules. I may only help them to get into the four corners of the rule. But this is something more than that, to meet the unique situation, to meet an extraordinary situation, a situation which does not normally arise, where discussion takes place and the discussion should be permitted after the mover has moved the motion and the debate goes on. Only when it comes to the question of putting it to the vote, it is said no question shall be put to vote on a matter where there is no definite positive content. Where it is only said that it "be taken into consideration", the House has considered and there the matter ends. The motion before the House can be exhaustive and satisfy Rule 279. Otherwise the Speaker has no right to put any question. But at the same time in order that the work that has been done by the House may not be frustrated, it is provided for that substantive motions may be moved. But here it is called "substitute motion" a wording which has been repeated many times. By this "substitute motion" are we superseding the motion that is before the House?

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—That is what it is called in Loka Sabha.

Mr. SPEAKER.—We must understand the expression with regard to the facts before the House. I have also read the Lok Sabha rules over and over again about substitute motions and substitute motions and the more I read the more I get confused. So I

(MR. SPEAKER)

crave for clarification from the members so that members may not have a feeling that an unstudied mind has been applied to the point. I want guidance from the House. Let hon. members kindly tell me what exactly they feel so that I may apply my mind. The sole responsibility rests on me. If I don't admit it, none of you can be blamed. If I take that responsibility I must think ten times before I admit or disallow. Apart from the distinction between substitute motion and substantive motion, a substantive motion should be one which perhaps does not contradict. Then there are amendments to the substantive motion which are converted into substantive motions. It leads to confusion and contradiction. Please go a step further and project your mind to the question, which I am to put first to the vote. If I put one to the vote, what is to happen to the others? Normally, as I mentioned the rule does not contemplate the motion to be put to vote. But when there are motions, substitute and substantive motions and amendments, and If I am to put them to vote, if I put one of them to vote and if the House decides on it, what is to happen to similar, negative and contradictory motions? Can I then put them to vote or can any member say that his motion should be put to vote first or am I to put it vote in its order? All this leads to confusion. So I suggest that we bestow a little more serious attention and apply our mind to it and the House must tell me what I should do. That is why I did not allow the other motion to be moved yesterday and I have not allowed it up to now. Let us gather the facts at all levels, whether there is any communication from the Centre to the State Government, what is the stand taken by the State Government, whether the State Government is going to accept this or not. Without knowing anything, substantive motions are brought. Why should the members not bring in a motion which meets with the requirements of the situation? Without doing that, substantive motions are brought and responsibility is cast on me to admit or not to admit.

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—The Chair was pleased to mention about contradictory, substitute and substantive motions. So far as my motion is concerned, it does not conflict with the original motion. The conflict arises only with Sri Ganji Veerappa's substantive motion. If it is a question of putting to vote I should say that I gave notice of my motion earlier and my motion will have to be considered first and if my motion is admitted, automatically the other motion is contradictory and Sri Ganji Veerappa's motion must be rejected.

Mr. SPEAKER.—Suppose the Government gives notice of a motion. Then under the rules I will have to give precedence to it over the others.

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—If the Government gives notice of a motion, that could have precedence over the others as per the rules of procedure and we will not come in the way of that. But now as it stands, you cannot make a difference between a member and a member and you will have to give precedence to my earlier motion.

Mr. SPEAKER.—All that I said was that let us think more about it. Don't take me to bad corners. Let us see how things develop.

† Sri GANJI VEERAPPA (Harihar).—Mr. Speaker, Sir, I was carefully listening to the points urged by my friend Sri K. S. Suryanarayana Rao regarding the admissibility of substitute motion under rule 279 under which also I take shelter. In fact, my notice of substitute motion is also under rule 279. My friend Sri G. V. Gowda was incidentally remarking that it is not admissible for the reason that it is so vague, that it does not connote any meaning and that it conflicts with the original motion moved by the Leader of the Opposition. I differ from him very much because the motion I have moved in fact contains the gist of the Cabinet Resolution of the State Government. The State Government's stand is definite and it is not vague. What it is I am not going to explain because we are not now going into the merits of the matter. If I am allowed to move that motion then it will be my duty to explain to the House the contents and the implication of the resolution, whether it conflicts with the motion moved by the Leader of the Opposition is a matter to be considered later on. At this stage I can only submit that it comes well within rule 279 because it is a substitute motion and it does not conflict with the original motion because the original motion is only a consideration motion to allow this House to discuss the situation. The situation arising out of the State-wide Satyagraha is the matter for discussion in this House. What next is the matter which I want to convey by moving this substitute motion. There are two things. One is merely to discuss the motion before the House. We are now discussing that without coming to any conclusions. The other is to come to a conclusion in case my motion is admitted. This matter, as you were pleased to observe, is of utmost importance to this House so that all of us may deeply consider this because it concerns the interest of the State in general. It is not merely a party issue. So I take it that every one of this House wishes you to give the utmost consideration to this most important and very delicate issue. You may please bestow some more thought over this and admit this motion so that the House may discuss it and come to a conclusion.

Mr. SPEAKER.—I can only say that I would be in a better position to come to a conclusion if I had a certain amount of confidence and if I had known what exactly is the stand taken by the Government. In the substantive motion given notice of by Sri Ganji Veerappa he only mentions the stand taken by the Government. Perhaps that will be better explained if the Chief Minister intervenes. I hope and trust that he will participate and say what the stand of the State Government is. Failing that, any other Minister of the Cabinet may enunciate and maintain that this is the stand of the Government. Then it will be helpful. Otherwise I think there is little substance in what has been said as policy or stand taken by the Government. It can be equated to anything. As it now stands, it is a bit unprecise so far as the House is concerned.

Sri GANJI VEERAPPA.—What I wanted to submit was this: In fact, we are now discussing Sri Sivappa's motion. You were pleased to observe that the matter will be carried on to Tuesday for further discussion and that you will give a ruling after knowing exactly the Government's stand. Further, I cannot agree with Sri Suryanarayana Rao when he said that "in case his motion is admitted, automatically my motion will be rejected." He further said that my motion conflicts with his motion. That position is not correct. The discretion to admit a motion or reject it, rests with the Chair. The Chair will take into consideration the circumstances of the situation and give a ruling. So, I beg of you kindly to consider my motion carefully after the Hon. Chief Minister explains the position and the Government's stand and then give a ruling.

† **Sri ANNA RAO GANAMUKHI (Afzalpur).**—The motion that Sri Ganji Veerappa has brought forward is not in consonance with the original motion which Sri Sivappa has placed before this House. It is quite in contradiction with the original resolution because the original motion gives wide scope to all the views which can possibly be expressed in this connection. About the Mysore-Maharashtra border question, even our Maharashtra friends representing that border area, also can have a say very different from the stand the Government takes. Whereas all kinds of views can be expressed on the original motion, Sri Ganji Veerappa's motion goes directly against the motion which is under discussion.

Mr. SPEAKER.—If it is so wide, there is nothing to go against; everything can go in, if it is all-pervasive and comprehensive.

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—If the Government agrees with Sri Ganji Veerappa's motion, what will be the position? There is wide scope in the first motion but in Ganji Veerappa's motion, there is very little scope. Besides, Sri Ganji Veerappa's motion is so vague that it is not possible to know what the stand of the Government is. You yourself do not know what the stand of the Government is!

Mr. SPEAKER.—My knowledge is necessary only to give a ruling.

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—I am surprised to see how this got the precedence.

Mr. SPEAKER.—Where does the question of precedence come? Supposing I do not approve all and disapprove both?

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—I do not think it has been admitted at your instance. Your Office people might have put it. Sri Sivappa's motion must come first and that of the others must come last.

Mr. SPEAKER.—Admission stage of this matter is totally different. The Office has received notice and they are circulating it so that the Members may know it. If it is not circulated, you will be at a disadvantage. I have not applied my mind to any; then where does the question of priority arise?

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—Since you are hearing objections, I am saying all these. If all the objections are made known to you,

you can exercise your discretion. Sri K. S. Suryanarayana Rao's motion was the first motion which has been brought in this House. Sri Ganji Veerappa's motion considers the consequence of the proposal to set up a one-man commission; that is all. But what about the setting up of the Commission itself? Sri Suryanarayana Rao's motion urges the Government of India to drop the setting up of the one-man Commission itself. Therefore, in keeping with this and in consonance with this resolution, the substantive motion of Sri Suryanarayana Rao has been brought. It is only a modification of the original motion which has been brought before this House by Sri Sivappa; because we could express our opinion definitely. If we individually express our opinion and go away, then I think, as Sri Suryanarayana Rao said, various institutions in this State are taking and will take definite views; whereas, we will express our views and go away to our house; and that expression will find a place in individual columns of the newspaper and the debates. Nothing will happen. Let us have the collective wisdom of this House and embody it in certain categorical words such as "that this House is of the opinion,....." Let us embody that opinion in the operative portion of the motion, so that the consequences that will follow as a result of the setting up of the one-man commission may be considered and opinion given on it. It is the proposal to set up a one-man commission that has led to these consequences and, therefore, the Commission should be scrapped or should be rejected by the House. This question which is very relevant to this resolution is put in very appropriate words by Sri Suryanarayana Rao in his motion; and I hope there is nothing inappropriate about it. We must find a remedy; we must so express an opinion that the proposal of setting up one-man commission is shelved for ever, so that it is not again brought forward or again raised by the Central authorities or the Working Committee or the Congress organisation, or whatever it is. Therefore, Sir, that thing has to be expressed by this House and in so many words it has to be expressed. A collective wisdom of this House should find a place in the Resolution. We also know that all these resignations, satyagrahas and courting imprisonment were a result of the setting up of this one-man Commission. If the trouble is nipped in the bud nothing will happen. So, Sri Suryanarayana Rao's motion is very appropriate and fits in with the main motion, and there is nothing contradictory. Therefore, I should request you that it should be accepted and given scope for discussion on that subject also.

11-30 A.M.

Mr. SPEAKER.—I must express my sincere gratitude to all the members who have enlightened me with regard to all the aspects relating to the matter not only as to what is to be done and how it has to be done in reaching to the stage of admission and approval, but also with regard to the priority that might be given if they are admitted or as and when they are admitted. I call upon Sri Kadidal Manjappa to participate in the debate.

ಶ್ರೀ ಕಡಿವಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ (ಶೃಂಗೇರಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣೆಯಾಗಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಕಾವು ಇನ್ನೂ ಆರಂಭ, ವಾದ ವಿವಾದಗಳು ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ, ಘರ್ಷಣೆಗಳು ಅಂತ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸತ್ತು ಹೋದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ಜೀವ ಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತೀರ್ಮಾನವಾದ ವಿಷಯಗಳು ಪುನಃ ಚರ್ಚೆಗೆ ತರತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬಹಳ ದುರ್ದೈವದ ಸಂಗತಿ. ರಫ್ತು ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ದಿಗಂತವನ್ನೇ ಜಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಈಗ ಚಂದ್ರೋಲೋಕ ಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಸನ್ನಾಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೈರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳು ಮುಗಿಯುತ್ತ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣೆಯಾಗಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಪುನಃ ಪುನಃ ಗಡಿ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಜನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜನತೆಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡತಕ್ಕ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಜನರು ಕೂಡ ಹೊಸ ವಿವಾದವನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಸತ್ತುಹೋದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ಜೀವಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇರುವುದು ಬಹಳ ವಿಷಾದದ ವಿಚಾರ. ಇದರಿಂದ ನಾವು ದೇಶವನ್ನು ಎಲ್ಲೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತೇವೋ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಎನಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವರು ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಾದಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

1956 ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣೆಯಾದಾಗ ಕೆಲವು ತತ್ವಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣೆಯಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಐಕ್ಯತೆಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಭದ್ರತೆಗೆ ದಕ್ಕಿ ಬಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಚೈತನ್ಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡತಕ್ಕ ಜನರು ಒಂದೇ ಕಡೆ ಇದ್ದರೆ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುವ ನಮದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣೆಯಾಯಿತು. ಪ್ರಾಂತ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೊಂದಿ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡತಕ್ಕ ಜನರು ಒಂದೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಆಡಳಿತ ಸೌಲಭ್ಯವೂ, ಜನತೆಗೆ ಲಭಿಸಿತು.

ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ. ದೇಶದ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಐಕ್ಯತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಸತ್ವವೇ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. 1956ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಭಾಷೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣೆಯಾಗಬಾರದು ಎನ್ನುವ ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ. ಫಜರ್ ಅಲಿ ಕಮಿಷನ್ನಿನವರೂ ಕೂಡ ಭಾಷೆಯೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ಆಧಾರ ಅಥವಾ ಬೇಸಿಸ್ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರೂ ಕೂಡ ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯೂ ಒಂದು ಅಂಶ. ಉಳಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಫಜರ್ ಅಲಿಯವರೂ ಅವರ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಕ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಆಡಳಿತದ ಸೌಕರ್ಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಚೈತನ್ಯ ಮತ್ತು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕ ಸಂಪರ್ಕ ಹಾಗೂ ಕಾಂಟಿನ್ಯೂಯಿಟಿ ಇವುಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಭಾಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ ಎಂದು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫಜರ್ ಅಲಿ ಸಮಿತಿಯವರೂ ಕೂಡ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಮೇಲಿನ ದುರಭಿಮಾನ ಬೆಳೆಯಿತು ಅಂದರೆ, It has roused the Primitive Tribal instinct in some people. States' Reorganisation in some places is responsible for rousing unnecessarily the primitive tribal instinct. I am sorry to say that some of the leaders in this country have not yet got over that primitive tribal instinct. They are to be blamed, not the common man.

ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಸ್ನೇಹಿತರಂತೆ ಇದ್ದ ಜನರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೆಲವು ಕಡೆಗೆ ಲ್ಲ ಕಹಿ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಉದ್ಭವಿಸಿದವು. ಹೊಸ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಸ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವರು ಕಾರಣ ಕರ್ತರಾದರು. ನನ್ನ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೆ ನಾಗಾರ್ಯಾಂಡನವರು

ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಗಾರಾಂತ್ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಸರ್ ತಾರಾಸಿಂಗ್ ಅವರು ಕೆಲವು ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ತಮಿಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಚಳುವಳಿ ನಡೆಯಿತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ನಾಯಕರಾದವರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡನೆಯ ದೆಶೆಯಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ ಏನೇನು ನಡೆದಿದೆ, ಮುಂದೆ ಏನೇನು ನಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕಾಲದಬೇಕೇ ಹೊರತು ಯಾರೋ ಕೆಲವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಚೋದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು, ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಶಾನುಭೋಗ ಹಳೆ ಕಡತ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಂಬಂತೆ, ಇಂತಹ ನಣ್ಣ ನಣ್ಣ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡಬಾರದು. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತೀಯತೆಯು ಗೊಂದಲವಿದೆ. ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡನೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥ ಜನರು ಒಂದೇ ಕಡೆ ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಒಂದೇ ಜಾತಿಯವರು ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿರುವಕಾಶವಾಯಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಡಿ ವಿವಾದದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತೀಯತೆಯ ಭಾವನೆಯೂ ಆಡಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರೇಷಾಕಿನಲ್ಲಿ ಜಾತೀಯತೆಯ ಭಾವನೆ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣೆಯಾಗಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಗಡಿವಿವಾದಗಳಿಂದ ಜಗಳವಾಡುವುದೆಂದರೆ ನಾವು ಹುಚ್ಚರೋ, ಬೆಪ್ಪರೋ, ಏನೆಂದು ಹೇಳ ಬೇಕೋ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲ, ಅನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಪರದೇಶದವರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪರದೇಶದವರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದವರ ದಾಳಿಯು ಭಯವಿದೆ. ಚೀನಾದೇಶದವರ ದಾಳಿಯು ಭಯವಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮುಖಂಡರು ಕೆಲವರು ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾದುದಲ್ಲ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

1956ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡನೆಯು ಆಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ನಾನು ಮೊದಲೇ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಒಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾದ ಸಮಿತಿ ನೇಮಕವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸಮಿತಿ ಯವರು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಒಂದು ವರದಿ ಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಆ ವರದಿಯಮೇಲೆ ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಜನರುಗಳು, ಸರ್ಕಾರ ಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನಂತರ ಕೇಂದ್ರ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಕೂಲಂಕೂಷವಾಗಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ವಿಂಗಡ ನೆಯ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮಿತ್ರರು ಏನು ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅವನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಅಂತಿಮ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇದನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕೆಂದಿ ದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಾಯಕರಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಹಿಂದೂ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರವೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತರಾದವರು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಂತೆ ವರ್ತಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮುಖಂಡರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರು, ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಉದ್ದೇಗದ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ತೇಲಿ ಹೋಗಿದೆ, ಜನರನ್ನು ದೇಶದ ಐಕ್ಯತೆಯ ಹಾದಿಗೆ, ದೇಶದ ಭದ್ರತೆಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ, ಉನ್ನತಿಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕು.

ರಾಜಕಾರಣವಾಗಲಿ, ಆಡಳಿತವಾಗಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಆಟವಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಜರೂರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಜರೂರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಚಿಲ್ಲರೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ವಾದ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಅಂತ್ಯ ಬೇಕು. ಯಾವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು ಕೂಡ ಆ ಕೆಲಸದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಲಭಿಸಬೇಕು. 10 ವರ್ಷದಿಂದ ಗಡಿ ವಿವಾದಗಳಿಂದ ಯಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ? ಬಡಬಗ್ಗರ ಬಡತನ ಹೋಗಿದೆಯೇ? ಈ ಗಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಣ್ಣ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನೇ ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ನಾವು ಸುಸಂಸ್ಕೃತರಾದ ಜನರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. 1952ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬೇಡಿಕೆ ಏನಿತ್ತು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ States Re-organisation Commission ವರದಿಯು 97ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ಯಾರವನ್ನು ಒದುತ್ತೇನೆ.

(ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ)

On page 97 of the Reorganisation Commission's Report para 348 reads as follows :

“As regards the remaining ten taluks of Belgaum District, it has been claimed that two of them, Khanapur and Belgaum (including Belgaum town), as well as portions of Chikodi Taluk, have closer affiliations with the Marathi-speaking Districts of Bombay than with the adjoining areas in the proposed Karnataka State. The marathi majorities in Khanapur and Belgaum Taluks are slight, being 53.9 and 51.4 per cent, respectively. Six out of the remaining seven taluks are predominantly Kannada-speaking, and in the seventh namely, Chikodi, the Kannadigas constitute the largest single language group. All the Taluks of Belgaum District have economic relations with both the Marathi as well as the Kannada speaking areas. The Belgaum town is the centre of the transit trade in this area, which is chiefly in cotton and oil seeds. Neither the Belgaum town nor other disputed areas, however, have any particularly marked economic affiliations with the Marathi-speaking districts of Bombay. There is no case, therefore, for detaching either Khanapur or Belgaum portions of Chikodi from the rest of the Belgaum District.”

ಕಾರವಾರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ವಿಚಾರ ಎಲ್ಲಿದೆ ? ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಏನು ಹೇಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಿತಿ ಇರಬೇಕು. ನಾವು ಪರಕೀಯರೇ ? ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಗಳು, ಕನ್ನಡಿಗರು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಂತೆ ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಬಾಳಿದ್ದೇವೆ, ಇನ್ನೂ ಬಾಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಭಾರತ ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳು. ಅದುದರಿಂದ ತೀರ್ಮಾನವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಾದುದಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆದಳಂತೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಎರಡು ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಒಂದು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಅಥವಾ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ ಇದೆ. ಏಷ್ಯ ವರ್ಷ ಆಗಬೇಕು ? ಮನಸ್ಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗ ಇದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಏನು ಒಂದು ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಕಾನೂನುಗೋಡಿನ ಜನರದ್ದು. ಇಂತಹ ಒಂದು ವಿಷಯ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದರೆ ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಗಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ ಬಗೆಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು, ನಾನು ತೀರ್ಮಾನವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಾದ ಇದುವವನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದರೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಮೈಸೂರಿನ ಗಡಿಯಲ್ಲರ ತಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳೂ ಕೂಡ ಕಾನೂನುಗೋಡು ಸಮೇತ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸೇರುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿರಾಜ್. ನಾನು ಭಾಷೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಂಥಶ್ರದ್ಧೆ ಉಳ್ಳವನಲ್ಲ.

Sri N. O. SAMAJI (Belgaum-II).—What are the principles ?

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಹೊಸ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಇಪ್ಪೊತ್ತು ಉತ್ತಾದನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಒಮ್ಮತದಿಂದ ಉಭಯತಾಪಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ಸ್ ಎವಾರ್ಸ್ ಮಾಡುವುದು, ಹೊಸದಾಗಿ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಶೇಖರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಇದೇ ಉದ್ದೇಶಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಹಳ ಅನಾಹುತವಾಗಿ ಅದು ಈ ದೇಶ, ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವಾಗಿ ಹರಿದು ಹಂಚಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ

ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಭಾಷಾವಾರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾವನೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಹಾಗಾಗ ಬಾರದು, ಹಾಗೆ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಆಸ್ಪದ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಉಪವಾಸದ ವಿಚಾರ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯರ ಯಾರೋ ಗಣ್ಯ ನಾಯಕರು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದರು, ಅವರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಸಮಿತಿ ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮುಖಂಡರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅವರು 100ಕ್ಕೆ 100ರಷ್ಟು ಸತ್ಯವಂತ ಮನುಷ್ಯ. ಮಾನವರ ಕರ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ, ಜಗತ್ತಿನ ಕರ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವ ಪ್ರತೀತಿಯನ್ನು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದರು. ನಮ್ಮ ಜನರು ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಉಪವಾಸ ಮಾಡತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೇ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದರೂ ಜಗ್ಗಿದಾರದು, ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಸತ್ತುಹೋದರೂ ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಸತ್ತರೆ ಸಜ್ಜುವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಚನ್ನಪ್ಪ ವಾಲಿ (ನಂಪಗಾನ).—ಉಪವಾಸ ನಾಟಕ ಉಪವಾಸ ಏನೋ ?

ಶ್ರೀ ಕಡಿರಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಉಪವಾಸ ಬೆದರಿಕೆಗೆ ಜಗ್ಗದೆ ದೇಶದ ಐಕ್ಯತೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭವ್ಯತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಂ. ದೇವ್ (ಗುಬ್ಬಿ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಬೃಹತ್ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ನಿಸ್ಸಿದ್ಧ, ಅದು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿರಬೇಕು, ಸೇರಿದ 70ಕ್ಕಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ ಜನ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯ, ಶ್ರೀ ನೆಹರೂವರು ಹೇಳಿದಂತೆ perspective administrative division ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಚೆರಿಚೋರಿಯರ್ಸ್ ಆಗ್ನೆಡ್ವೆಸ್ ಮೆಂಟ್ ಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದಾಗಲಿ ಮಾಡಕೂಡದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಕೂಡ ಆಗಿತ್ತು. ಈಗ ಹೆಸರಾಂತ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ರಾಜಕಾರಣಿಯೂ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಏನು ಏನು ಬೇಕು ಯಾವ ಯಾವ ಭಾಗಗಳು ಬೇಕು ಎಂದು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರ. ಈಗ ಆಗಿರುವುದು ತಾನೇ ಏನು? ಈ 'ವನ್ ಮ್ಯಾನ್ ಕಮೀಷನ್' ಏನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆ? What is the implication of it? ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾವು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಚರ್ಚೆಯ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವಂಥ ನಿರ್ಣಯ ಆಗುತ್ತದೆ. It is nothing short of the betrayal of the trust of the people, reposed in the leaders. ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎಲ್ಲ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವ ಕಾಲ ಈಗ ಬಂದಿದೆ.

12-00 NOON.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಕೇಳುತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರ. ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎಲ್ಲ ಹೋಗುತ್ತದೆಂದರೆ, ಹೊಸದಾಗಿ ಸೆನ್ಸಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಇದು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ. ನಿಜವಾಗಿ ಐಕ್ಯತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅಮೇರಿಕೆ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆಂದರೆ, ಈಗಿನ ಅಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಸೆಳೆತವಿದೆ. ಆ ಸೆಳೆತ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ಮಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಡಚಣೆಯಾಗುತ್ತದೆಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾದರೆ ರಾಜಕೀಯದ ಒಂದು ಕಟ್ಟುಪಾಡು ಅಲ್ಲ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ನಾಗುತ್ತದೆ, ಪಾಪುಲೇಷನ್ ಏನು ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅದು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈಗ ನಾವು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಅರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಅಡಿಪಾಯಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಸಡಿಲವಾಗಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯೇ ಹೊರತು ಎಂದಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರ ಮಹಾ

(ಶ್ರೀ ಎ. ಎಂ. ದೇವ್)

ರಾಷ್ಟ್ರದವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ನಾವೂ ಮತ್ತು ಅವರು ಇಬ್ಬರೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಅರಾಧಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಈಗ ಅವರು ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಇದರ ಪೂರ್ವಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಂದಿದೆ. ಅವರು ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ದೋಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು— ಹೀಗೆ ಕೊಳ್ಳೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಜೀವನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದುವೇಳೆ ಊರುಗಳನ್ನೇ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. It is the Call of the Jungle, It is the Call of the savage. Where is it leading to? ಇದು ಈಗಿರತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇದಲ್ಲವೂ ಅರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹದಗೆಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅತ್ತಕಡೆ ಚೈನಾ-ಪಾಕಿಸ್ತಾನದವರ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ಆಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಾ ಇವೆ. ಹಿಂದೆ ನೆಹರೂ ಅವರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರು. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಗರಿಗಿಂತ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ಗಳು ಅಪ್ರತಿಮ ಎೀರರು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಆರ್ ಇಂಡಿಯಾ ಪರ್‌ಸೆಕ್ಯೂಷನ್, ಇಂಟರ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪರ್‌ಸೆಕ್ಯೂಷನ್ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದರೆ, ಬರೀ ಪೊಲೀಸ್ ಇಂಟ್ರೋನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮುಂದೆ ದೇಶಕ್ಕೇ ಹಾನಿಯಾಗಬಹುದು, ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೇ ಮುಂದೆ ತೊಂದರೆ ಉಂಟಾಗಬಹುದು ಎಂದು ನೆಹರೂ ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಇವತ್ತು ಪಾಪಕದಲ್ಲಡಬೇಕು.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ಈಗ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಾಯಕರು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನೇ ಕಿತ್ತುಹಾಕಿ ಎಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಲ್ಲದೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. They seek the life of the leaders of the nation. ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನೇ ಹಾಳುಮಾಡಿ ಎಂದು ಯಾವ ಲೇಡರ್ ಹೇಳಲಿ, ಅದು ಹೇಡಿತನ. It is the call of the jungle, it is the call of the savage, it is the call of the thugs and pindaries. ಇದನ್ನು ನಾವು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎದುರಿಸಬೇಕು. ಜನರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಇದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಂಡಿತವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಈಗ ಅರಿವು ಬಂದಿದೆ. ಅವರು ಈ ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಬಂದು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಾವೇ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರ ನೀತಿ ಏನೆಂದರೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಹಿಂಸೆಮಾಡುವುದು, ಕೊಲೆಮಾಡುವುದು ಆಗಿದೆ. ಇದು ಮರಾಠಿಗರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿ ತೊಂದರೆ ಮಾಡುವುದೇ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನ್ಯಾಯವಾದ ಘೋರಣಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಇಲ್ಲ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ಶ್ರೀ ಅಣಿಯವರು ಅವರಿಗೆ ಬರಬೇಕಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಂದೋಳನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರದೇಶ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಬಿ.ಪಿ.ಸಿ.ಸಿ. ಇನ್ನೊಂದು ಎಂ.ಪಿ.ಸಿ.ಸಿ. ಇದು ಏತಕ್ಕೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲ್ ಅವರ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬ್ರ್ಯಾಮಿನ್ ಮತ್ತು ನಾನ್-ಬ್ರ್ಯಾಮಿನ್ ಫಿಲಿಂಗ್ ಹೆಚ್ಚಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೈಕ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅಶಾಂತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member should not cast reflection on others. Otherwise, I will have to give chance to everybody to rebut it.

ಶ್ರೀ ಎ. ಎಂ. ವೇವ್.—ಇದರಿಂದ ಬಂಡಿತವಾಗಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆಂದರೆ ರಾಜಕೀಯದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಬಂಡಿತವಾಗಿ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವ ದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಅವಲೋಕಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾದಂಥ ಆಡಳಿತವಿತ್ತೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗಿನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ Monarchy was supreme in those days. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಗರು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಕೊಲೆ ಮಾಡುವುದು, ಮುಂತಾದುವನ್ನೇ ಒಂದು ಧೈರ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇದ್ದರು. ಹಿಂದೆ ಮುಸ್ಲಿಮರೊಡನೆ ನಡೆದ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಜನರೊಡನೆ ನಾನ್-ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಇವರ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಆಹಾರ ಸಿಗದೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ

ಮೇಲೆ ಮರಾಠಿಗರು ಸೋತುಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಎಂದಿಗೂ ಮರಾಠಿಗರ ಸೈನ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕೋಪಿ ಸಾಮಾನ್ಯನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಇಂತಹ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳು ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಹೋಯಿತು. ಆ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿದ್ದಂಥ ಮೆಡೀವರ್ ಮತ್ತು ಫ್ಯೂಡರ್ ಟೈಪ್ ಕಳೆದುಹೋಯಿತು. ಇಂಥಾದ್ದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಿನ ಒಂದು ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಒಂದು ಧೋರಣೆಯನ್ನು ತಾಳಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಷ್ವದೇವತೆ ಅದಾಗ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜಾತಿಗಳವರಿದ್ದರೂ ಕೊನೆಗೆ ಹಿಂದು ಮುಸ್ಲಿಂ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಬಂತು. ಮೊನ್ನೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜನರು ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಈಗಿರತಕ್ಕ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಭಿದ್ರ ಭಿದ್ರವಾಗಿ ಒಡೆಯುವ ಒಂದು ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಏಕೀಕರಣ ಸಮಿತಿಯವರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ನಾಯಕನೇ ಆಗಲೇ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಅಣು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದರಿಂದ ದೇಶದ ಐಕ್ಯತೆಗೆ ಭಂಗ ಮುಟ್ಟುವುದಾದರೂ ತಿಳಿದು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ತರಹ ಮಾಡಿದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಸಮಾಜವಾದ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಒಂದೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತರಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಆ ರೀತಿಯ ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ಮರೆಯುವ ಕಾಲ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಇವೊತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಅಳಿವು ಮತ್ತು ಉಳಿವು ಜನಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಬಣಗಳ ಅಳಿವು ಜನಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅರಿವು ಜನಗಳಿಗೆ ಇದೆ. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದವರು ಮತ್ತು ಶಾಸಕರುಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಗಳು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. "Time for bravery has come" ಎಂದು. ಧೀರ ಸೈನಿಕರು ಘೃಣೆಗೆ ಬಂದಿವೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಜನಗಳು ಧೀರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಮರಾಠಿಗರನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮುಂದೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದನ್ನು ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಳಿದು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋದರೆ ವಿಪರೀತ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದವರು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಒಮ್ಮತದಿಂದ ಈ ಮೈಸೂರು-ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗಡಿಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಏಕಸದಸ್ಯ ಅಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸುವುದನ್ನು ಖಂಡನೆ ಮಾಡಬೇಕು. The people know and we know what is at stake today and what is being done. The hour of bravery has struck. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಹ ಒಕ್ಕೂಟದಿಂದ ಕೂಡಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕಸದಸ್ಯ ಅಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸುವುದನ್ನು ತೀರಿಸಬೇಕು. ಇವೊತ್ತು ಧೀರರಿಂದ ಕೆಲಸ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲರತ್ತ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಏಕೀಕರಣ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೂ ಸಹ ಇದನ್ನು ಇವೊತ್ತು ಅಖಂಡ ಭಾರತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕು. ಆಗಿನ ಭಿವ್ರ ಮನೋಭಾವ ಬೇಡ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಆತ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅದರ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಈಡೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಏಕೀಕರಣ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರೂ ಕೂಡ ಈ ಏಕಸದಸ್ಯ ಅಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸುವುದನ್ನು ಖಂಡನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇವೊತ್ತಿನ ವಿವಸ ಈ ಒಂದು ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ "The whole of humanity itself is watching. They are watching you with anxious hope. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ನಿಲುವು ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಷ್ಟೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಸಹ ಒಕ್ಕೂಟದಿಂದ ಮೈಸೂರು-ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಏಕಸದಸ್ಯ ಅಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸುವುದನ್ನು ಖಂಡನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನನಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕೃಣಿ ಆಪರಿಗೆ ಮೆದಿಸಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

SRI B. R. SUNTANKAR.—Mr. Speaker, Sir, this question of the Maharashtra-Mysore border is being discussed on the floor of this august House again and again. Everytime, the same set of arguments are being advanced. Only this time, there is a slight difference and that difference

(SRI B. R. SUNTANKAR)

is the proposal to appoint a one-man commission and opposition to it have brought new fervour to the debate. That is the only difference. Otherwise, speaker after speaker is advancing or putting forth the same hackneyed arguments. The very fact that this matter is being discussed on the floor of the House again and again proves that it is not a closed chapter as contended by a number of speakers. Sir, this issue has been kept open since the States Re-organisation Act was passed. That is a fact. It is contended that a number of amendments were moved to the States Re-organisation Bill in the Parliament and they were rejected. The rejection of these amendments relating to borders does not mean that the issue is closed permanently or for ever. Sir, in his reply to the Debate on the States Reorganisation Bill in the Lok Sabha, the late Sri Govind Vallabh Pant had clearly stated, had clearly declared at the time that these border questions were not shelved, but they had got to be solved. By this declaration he clearly mean that these questions were kept open even at the time of the passing of the States Re-organisation Act. Rejection of amendments does not mean that the issue was closed permanently. They were rejected on the assurance of the then Home Minister that these issues were not shelved.

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—On the assurance of the then Home Minister they did not withdraw. But they were pressed and voted down.

Sri B. R. SUNTANKAR.—But there is one more fact. The States Re-organisation Act made a provision that such border readjustments, boundary readjustments should be left to the Zonal Councils. That provision was there. That means that this issue was not closed as contended by a number of speakers that this is a closed chapter. It is not a fact. This issue has been kept open since the beginning. The history of the last nine years since the States were re-organised clearly shows that this issue has been kept open. This issue could not be decided by the Western Zonal Council at the time. So, as the Zonal Council failed to solve this issue, the Four Men Committee was appointed. The Zonal Council, particularly the Chairman at that time, left it to the two Chief Ministers—the Chief Minister of Mysore and the Chief Minister of Maharashtra. They were to discuss and come to an agreement. They failed to come to an agreement and that is why the Four Men Committee was appointed, Mysore having two representatives and Maharashtra two representatives. That Committee submitted two separate and divergent Reports after a long time. Then, Sir, there was Hon'ble Sri Nanda's Report about two years back Hon'ble Nanda, was deputed or appointed to go into this border dispute and submit his report.

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—Has there been a report ?

Sri B. R. SUNTANKAR.—Yes ; there has been a report. The hon'ble Home Minister Sri Nanda came here, visited Mysore and he made it clear in categorical terms that this issue was kept open. He made the

statement in Bangalore that this issue was kept open, not by him but by his predecessor. That is what he stated here at Bangalore in his press interview.

Sri GANJI VEERAPPA.—There is no report as you say.

Sri B. R. SUNTANKAR.—Sri Nandaji has submitted a report but it is confidential.

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—How did you get at the confidential report?

Sri B. R. SUNTANKAR.—I did not get it.

Sri B. D. JATTI (Minister for Food).—Sir, if the Hon'ble Member wants to show any record or any authority, he must speak with authority. If he wants to speak on some information it is wrong.

Sri B. R. SUNTANKAR.—Sir, I am surprised that a person like Sri Jatty is contending this fact. Sri Nandaji submitted his report on 15th August 1964 but it is not made public. It was announced by Sri Nandaji himself that he did submit it on 15th August 1964.

Sri C. J. MUCKANNAPPA (Sira).—Sir, I rise to a point of order. The report submitted by the Four-Men committee is not placed on the table of this House. They said it is found in the library. You were not here at that time. If my friend Sri Suntankar is going to produce those copies and make them available to the members of this august House, we have no objection to his quoting a part or portion of it.

Sri B. R. SUNTANKAR.—I am not referring to the contents of the report; I am simply stating the fact. I said that Sri Nandaji submitted his report on 15th August 1964.

Mr. SPEAKER.—We do not know the contents. Therefore, it might be that the matter is not closed or may be, do not touch it. The recommendation may be either way. Without knowing the contents, saying that it is open, does not influence to any extent.

Sri B. R. SUNTANKAR.—My submission is that Sri Nanda did submit his report and submitting his report shows that this issue is not closed.

Mr. SPEAKER.—He is drawing a distinction in referring to the report and referring to the fact that there is a recommendation that the issue is not closed. There might have been a controversy in the report.

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—Sir, we are also given to understand, there is a report from the Hon'ble Home Minister to say that the matter is closed and it should not be reopened on either side. (laughter)

Mr. SPEAKER.—We are all trying to say something without knowing the correct thing. His knowledge may be there but he is prevented to disclose it because it is confidential.

Sri R. M. PATIL (Minister for Municipal Administration, Panchayat Raj and Development).—Saying things without knowing the real fact has given rise to the whole trouble.

SRI B. R. SUNTANKAR.—I may also say the thing to the Hon'ble Minister Sir, there was the Bangalore resolution by the All India Congress Committee last year. That resolutions clearly admits that there are border disputes and the ruling party and the supreme body of the ruling party did admit this fact that there were border issues and that is why they decided to set up a machinery for the purpose. This also proves that the Chapter is not closed in respect of this border question. The hon. Leader of Opposition, Sri Sivappa, contended that a number of Commissions decided about Belgaum, Karwar, and Nippani. This is not true. It was only the S.R.C. report that decided about Belgaum and Nippani.

SRI A. J. DODDAMETI.—What was the Kelkar report?

SRI B. R. SUNTANKAR.—Kelkar award was with regard to Bellary and not Belgaum.

(Interruption)

MR. SPEAKER.—Order, order. It is a fact which can be fortified. If there is a copy in the Library, I will try to get it. Because, it is a difficult point that the hon. Member is dealing with, let there be no disturbance.

SRI B. R. SUNTANKAR.—Sir, some hon. Members referred to Dhar Commission and the JVP Committee Report. Both these Committees did not refer to Belgaum, Karwar or Nippani. There was no term of reference to these committees to refer to the border disputes. Sir, Dhar Commission, on the other hand had stated in the report that there were strong Maharastrian communities in Belgaum and North Kanara districts. That is a statement of the Dhar Committee report. Similarly the hon'ble Leader of the Opposition further stated that there will be no cent per cent unilingual state. That is a fact. Minorities are bound to be there; nobody can say drive out minority. But the question is how to reduce the minorities to the minimum. That is the question. That is the most important question regarding the border areas. In order to reduce the minorities to the minimum the best way is to adopt some well defined and unidentifiable principles. That is contiguity and village as unit. The principles of contiguity village as unit and linguistic majority that will help to reduce the minorities to the minimum, this principle should be adopted. We admit that no areas can be cent per cent unilingual. But the whole idea must be to reduce the minority to the minimum.

12-30 P.M.

SRI GANJI VEERAPPA.—Will the hon'ble member please say why in the case of division of Maharashtra and Gujarat the same principles were not accepted by Maharashtra?

SRI B. R. SUNTANKAR.—I am not concerned with what Maharashtra accepted or not. We are concerned with ourselves. Then there is the argument regarding minor adjustments. This word "minor"

has been picked up from the speech of the late Home Minister Sri Govind Ballabh Pant. But he has made the term clear. I may recall from his speech what he meant by the word "minor". He made a speech on the motion regarding the Report of the States Reorganisation Commission on 23rd December 1955. In his speech he has clearly stated what he meant by minor and major. I will read the relevant portion :

"...Having dealt with the main points I may say a few words on what may perhaps be of interest to the members, namely different States. As to that, I am not going to say anything about minor questions. I say minor in the sense that they are relatively confined to border areas and do not suggest complete merger of one State in the other or complete reformation of any particular State".

Therefore, by minor is meant border disputes, and by major it is meant merger of one State in the other or complete reformation of any State. By minor adjustments he meant clearly all border adjustments. According to him whatever border disputes were there they are minor.

Sri R. M. PATIL.—Applying this principle he rejected the case of Belgaum and asked the House to approve the Bill.

Sri B. R. SUNTANKAR.—Not at all.

Sri B. D. JATTI.—He is not reading the further statement he made. The hon'ble member is not reading that portion.

Sri B. R. SUNTANKAR.—I am referring the speech made on 23rd December 1955 during the discussion on S.R.C. Report. At that time the zonal councils were not even imagined were not even thought of. The hon'ble Minister Sri Jatti is wrong.

Sri B. D. JATTI.—When the Bill was under discussion in the Parliament, at that time the very hon'ble member has said that such matters should be referred to the zonal councils under section 207 of the Reorganisation Act. You cannot deny that. It is an act of Parliament. It has sanctity.

Sri B. R. SUNTANKAR.—Every act of Parliament has sanctity. But Acts of Parliament have been changed and re-changed. Bilingual Bombay was bifurcated into separate Maharashtra and Gujarat. A new state of Nagaland was formed. Now the Punjabi Suba is coming into existence. What does this show ? The Parliament can change its Acts.

My friend Hon'ble Sri Kadidal Manjappa referred to the States Reorganisation Commission's Report and read some relevant portion regarding Belgaum. As regards the States Reorganisation Commission, it committed a series of blunders and the last nine years have passed in rectifying these blunders. The extracts that the hon'ble member referred to from the S.R.C. Report says that there is slight majority or marginal majority of marathi speakers in Belgaum and Khanapur taluk. In that report only the percentage of marathi speakers is stated. But the report avoided to refer or give the percentage of Kannada speakers.

Mr. SPEAKER.—Marathi speakers or marathi speaking people ?

Sri B. R. SUNTANKAR.—Marathi speaking population. In Belgaum Taluka the Kannad-speaking population is only 35 per cent and in Khanapur Taluka it is only 34 per cent. The S.R.C. Report has purposely omitted to give the percentage of Kannad-speaking population. Is that majority slight marginal?

Sri GANJI VEERAPPA.—In Bombay, the Marathi-speaking people are not in a majority.

Sri V. S. PATIL.—In Bombay, there is no other contiguous State which can claim Bombay than Maharashtra.

Sri B. R. SUNTANKAR.—The States Reorganisation Commission stated that Belgaum is the centre of transit trade in cotton and oil seeds. That is quite false. That has been admitted by the Mysore Government in their brochure. On page 36 they say, "It is true that Belgaum is not the centre of trade in cotton and oil seeds." I am pointing out the defects in S.R.C. Report. May I know whether the Hon'ble Members Sri Andanappa Doddameti and Sri Kadidal Manjappa are prepared to accept the recommendations of S.R.C. regarding Bellary? That commission recommended that Bellary should be included in Andhra. So please, do not rely too much on S.R.C. Report.

Sri A. J. DODDAMETI.—Against that we immediately complained.

Sri V. S. PATIL.—What does the Hon'ble Member say? Have we not complained?

Sri A. J. DODDAMETI.—No.

Sri V. S. PATIL.—What do you know about it?

Sri B. R. SUNTANKAR.—What I was saying was that the S.R.C. recommendations are not correct; they are statements are false. I must warn my friend Sri Andanappa Doddametti not to rely too much on the S.R.C. Commission Report.

Mr. SPEAKER.—Is warning necessary? I think persuasion will do.

Sri B. R. SUNTANKAR.—I will now come to my Hon'ble Friend Sri S. Gopal Gowd. His speech was the best piece of intellectual gymnastics of arguments and fallacies. He accused the Government of accepting minor boundary adjustments and after a while he says that this border dispute could be solved by agreement between the two States. Similarly, he praises the recent agitation in high words and again he contradicts himself by the argument that the problem could not be solved by agitation. He is contradicting himself. By one tongue he supports agitation and by another tongue he says that the problem could not be solved by agitation. He wants some rationale and reason to be adopted but is not prepared to accept well defined and unidentifiable principles of village as the unit and the wishes of the people. He despises the democratic principle of wishes of the people. He despises the results of the elections, the democratic verdict of the people. So, from his speech it is clear that he is much confused about this border issue and all this confusion in his mind arises out of one thing and that is my Hon'ble Friend Sri Gopala Gowd is a staunch Kannadiga; he is such a staunch Kannadiga that I may call him a fanatic Kannadiga. He wants all Kannad areas in the neighbouring States to come to Karnatak

but he does not want to part with Belgaum, Nippani and Karwar. That demonstrates his possessive instinct, to possess Belgaum, Karwar and Nippani even though he knows that they do not belong to Karnataka; he is not prepared to give them to Maharashtra.

One more thing, Sir, is that he wants Goa to be added on to Mysore. He has an eye on Goa. This is possessive or if I may say so imperialistic attitude on the part of the member Sri Gopal Gowda to claim that territory, to acquire that territory which does not legitimately belong to him or to his Kannada Nadu.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Are you not asking for Kannada areas?

Sri B. R. SUNTANKAR.—We are not asking for any Kannada area. We do not want even an inch of Kannada area. We are ready to transfer all the Kannada areas which are lying at present in Maharashtra. We have been supporting your cause in the case of Kasargod.

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—As regards the dispute about the return of the goods destined to India and Pakistan during the recent Pakistani aggression, India unilaterally came forward to return all the goods destined for Pakistan as a generous gesture. In the same way why don't you also be generous and transfer all the Kannada areas now lying in Maharashtra to Mysore irrespective of what Mysore does about Maharashtra areas? Why don't you advise the Maharashtra Government like that?

Sri V. S. PATIL.—Does Sri Suryanarayana Rao desire to compare the Maharashtra Government with the Government of India and the Mysore Government with the Pakistan Government?

Sri B. R. SUNTANKAR.—We are not asking for this area or that area. All that we say is this, adopt these principles of village as a unit, contiguity, linguistic majority and the wishes of the people. On that basis whatever is due to us, give us and whatever comes to you, you take. That is our stand.

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—You want a lion's share.

Mr. SPEAKER.—Let there be no interruption so that we may close this speech at least by one o'clock.

Sri B. R. SUNTANKAR.—The hon'ble member Sri Gopal Gowda is in a quandary to accept any criterion to settle all these border disputes. This shows the mind of a confused intellectual. His performance yesterday and today was the performance of a confused and confounded intellectual.

Then he said that on the basis of results of elections people should not be tossed from here to there. As a matter of fact, the Marathi-speaking population in the border areas have been tossed from Maharashtra to Karnatak. For no fault of theirs, they have been tossed here. Even if these areas are transferred to Maharashtra, we are not going to be tossed from here to there; we will remain where we are; Belgaum will remain where it is if it goes to Maharashtra.

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—Why are you agitating then?

Sri B. R. SUNTANKAR.—We were agitating for our principles. Our agitation is not a sham agitation like yours.

Mr. SPEAKER.—Let us not take the debate to that level.

Sri B. R. SUNTANKAR.—Hon'ble Sri Gopal Gowda is afraid of what would happen to the Medical College at Belgaum. Nothing would happen to it. On the contrary, it would prosper more when it goes to Maharashtra.

Then, Sir, he pleaded for Janajeevan or people's life, but I fail to understand how people's life is going to be in jeopardy when certain areas are transferred to Maharashtra. Are they going to Pakistan or are they going to China?

Sri R. M. PATIL.—The same question can be asked to you.

Sri B. R. SUNTANKAR.—As a matter of fact, by remaining in this State for the last 9 years we have been in constant danger. We want to be removed from that danger and that is why we want to go to Maharashtra.

Then he appealed to us to be large-hearted and to remain here. I would from my heart of hearts make the same appeal to him to be large-hearted. Let him be large-hearted first.

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—Search your heart.

Sri B. R. SUNTANKAR.—He should be large-hearted and allow us to go back to Maharashtra to which we legitimately belong.

Then, Sir, I agree with the hon'ble Leader of the Opposition when he says that the Centre has failed to evolve a national policy. That is a fact. In this matter of States reorganisation the Central Government and the Ruling Party have failed to evolve a national policy. In the matter of reorganisation of States and even in the matter of border areas the ruling party has bungled and is bungling still. They did not evolve a national policy because they did not treat this subject on the national plane, on the national level. They treated the whole subject of reorganisation at a party level. The ruling party always saw their own convenience while reorganising the States.

Mr. SPEAKER.—Then why was this question taken up with the organisational wing of the ruling party? Why did the M.E.S. take this to the A. I. C. C.?

Sri B. R. SUNTANKAR.—The ruling party always look to their convenience. For instance the bi-lingual Maharashtra was split into Maharashtra and Gujarat to suit the interests of their own party. Now what about Punjabi Suba, Nagaland, Hill Tribe State? Are these not reorganisation problems? The ruling Party look at these problems from their party point of view.

The second blunder was that in respect of the border areas, they made it a dispute between the two States of Maharashtra and Mysore. Here I am reminded of a proverb in Marathi which means "throw some grains and make the cocks fight among themselves". That is what the Central Government have done.

Mr. SPEAKER.—I think the hon'ble member has got much more to say. It is now 1 o'clock. He can continue his speech on Tuesday.

The House will now adjourn and meet at 1-00 P.M. on Tuesday the 26th instant.

The House adjourned at One of the Clock to meet again at One of the Clock on Tuesday, the 26th July 1966.
